

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 29

Заснований в 1996 році

Рівне – 2004

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.**Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 29. — Рівне: РДГУ, 2004. — 157 с.**

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**Головний редактор:**

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний університет „Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – кандидат психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 28.05.2004 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 07 — 10.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2004

4. Бех І.Д. Спілкування як загальна психологічна основа виховання особистості. Інститут проблем виховання АПН України. Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах: Зб. наук. праць / Редкол.: О.В. Сухомлинська, І.Д. Бех, В.М. Оржеховська. – К.: Пед. думка, 2000. – Книга 1. – С. 10-17.
5. Бубер М. Я и ты. – М., 1993. – 175 с.
6. Буш Г.Я. Диалогика и творчество. – Рига, 1985. – 318 с.
7. Иванова Т.В. Диалог культур как форма осуществления коммуникативного воздействия в учебном процессе // Гуманитарні науки. – 2001. – № 2. – С. 67-77.
8. Літературознавчий словник – довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 1997. – 752 с.
9. Поніманська Т.І. Гуманізм як основа морально-духовного виховання особистості // Інститут проблем виховання АПН України. Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць / Редкол.: О.В. Сухомлинська, І.Д. Бех, В.М. Оржеховська та ін. – К.: Пед. думка, 2001. – Книга 1. – С. 41-46.
10. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – М., 1989. – 322с.

Резюме. Стаття посвячена аналізу діалогічних основ гуманістически орієнтованого образования. Диалог рассматривается как главное условие гуманизации педагогического взаимодействия.

Ключевые слова: гуманістически орієнтоване педагогічне взаємодія, міжсуб'єктний діалог, общение.

Summary. The article is devoted to the analyses of interconnection between humane education and dialogism.

Key words: humanistic oriented pedagogical interaction, dialog between subject, communication.

Одержано редакцією 11.04.2004.

УДК: 373.04

І.А.ОНИЩУК

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ІНТЕРЕСУ ДО МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Резюме. У статті розкриваються особливості інтересу до мистецької діяльності у дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: мистецька діяльність, інтерес до мистецької діяльності, старший дошкільний вік.

Постановка проблеми: Одним із головних завдань особистісно орієнтованої моделі дошкільної освіти є створення культурного середовища, сприяння становленню в дитини базису особистої культури, залучення її до світу національної та світової культури [5,16]. Відповідно з коментарем до Базового компонента дошкільної освіти України в основі сфери “Культура”, субсфери “Мистецтво” лежить інтегральний підхід [5,142], продиктований вимогами часу, як перспективний та необхідний. Адже науково обґрунтовано, що кожне мистецтво само по собі є важливим фактором становлення особистості, а завдяки синтезу (інтеграції) цих видів (образотворчого, літературного, музичного, театрального) моральний, інтелектуальний, духовний розвиток дитини відбуватиметься ефективніше й ґрунтовніше (О.А.Апраксина, Д.Б.Кабалевський, Є.В.Квятковський, О.О.Мелік-Пашаєв, Б.М.Неменський, Б.М.Теплов, Ю.І.Фохт-Бабушкін, О.Б.Щербо, Ю.П.Юсов та ін.).

Науковці визначають інтеграцію як складний процес взаємопроникнення, взаємодоповнення, взаємовпливу різних видів мистецтва, який охоплює різні напрямки художньо-творчої діяльності. В основі інтеграції лежить ряд положень: на базовому змісті мистецтва ґрунтується та чи інша художня діяльність, при чому для кожного окремого виду мистецтва та оснований на ньому художній діяльності характерні свої особливі способи створення образу; образ одного і того ж предмета, явища може передаватися в різних видах мистецтва, шляхом використання притаманних для кожного мистецтва засобами виразності; в інтеграції один із видів мистецтва є центральним, інший – допомагає більш широкому й глибокому осмисленню образів та створення їх різними засобами виразності [3; 4].

За останні роки вітчизняними та зарубіжними вченими проводяться інтенсивні дослідження механізму створення художнього образу на основі взаємодії засобів виразності різних видів мистецтв та гармонійного поєднання на заняттях і в різних життєвих ситуаціях музичних, літературних фрагментів, живопису, поезії, виходом на образотворення в різних видах художньої діяльності у процесі дитячої творчості (В.М.Андросова, Є.В.Белкіна, Н.В.Гавриш, Н.М.Георгян, О.О.Дронова, Н.М.Зубарева, Л.В.Савенкова, Р.М.Чумічова та ін.) [1; 2; 3; 4; 6; 7; 8; 9].

На даний час наявні результати проведених досліджень з вивчення інтересів дошкільників: до конструктивної діяльності (В.Г.Нечаєва) [7], зображувальної діяльності (Л.А.Янцур) [11; 12], поезії (В.М.Андросова) [1], ігрових інтересів (А.П.Бойченко) [2], пізнавальних інтересів (Г.І.Щукіна) [10].

Проблема інтересу до мистецької діяльності (на основі синтезу мистецтв) недостатньо вивчена та розроблена в теорії та практиці художньо-естетичного виховання дошкільників.

Мета нашої статті – аналіз специфіки інтересу до мистецької діяльності у дітей старшого дошкільного віку.

Мистецька діяльність об'єднує різні види образотворчої діяльності, словесну творчість, музикування, хореографію, художню працю. Специфіка мистецької діяльності полягає в обмеженості її технологічного аспекту, з одного боку, в поєднанні з буянням дитячої фантазії, нескінченним рядом художніх образів, з другого.

Відповідно до мети дослідження варто визначити на основі загальних положень теорії інтересу поняття “інтерес до мистецької діяльності”. У психології (М.Ф.Беляєв, Л.С.Виготський, В.Г.Ковальов, К.К.Платонов, С.Л.Рубінштейн та ін.) дослідники визначили інтерес як вибіркову спрямованість уваги людини; виявлення її розумової й емоційної активності; особливе поєднання емоційно-вольових та інтелектуальних процесів, що підвищують активність свідомості як мотив діяльності. У галузі педагогіки інтерес розглядають як активну пізнавальну спрямованість людини на той чи інший предмет, явище дійсності, пов'язане з позитивним емоційним забарвленням, відношенням до пізнання об'єкта чи оволодінням тією чи іншою діяльністю (В.Г.Іванов, Г.І.Щукіна та ін.).

Аналіз психолого-педагогічних досліджень дає змогу визначити інтерес як синтез психологічних процесів, який формується тільки в процесі діяльності; інтереси розвиваються разом із людиною та сприяють формуванню особистості; існує тісний взаємозв'язок між розвитком інтересів та розвитком особистості, що дозволяє визначити дану категорію як збудник активності. На основі вищесказаного, ми визначаємо інтерес до мистецької діяльності як складне особистісне утворення, вибіркову активність, спрямовану на вивчення дітьми предметів і явищ навколишньої дійсності та мистецтва; він сприяє розвитку естетичних почуттів, розвивається в процесі різних видів художньо-творчої діяльності.

Методика та організація експерименту: в обстеженні брали участь діти 5-7 років. Загальна кількість дітей, які брали участь в експерименті, складає 127. В дослідженні використовувались індивідуальні бесіди з дошкільниками як найефективніший метод на даному етапі. Саме метод бесіди дає можливість отримати “будівельний матеріал” для подальшого його аналізу та конкретизації.

Результати дослідження та їх обговорення. На початковому етапі експерименту ми намагались вивчити інтерес старших дошкільників до різних видів мистецтва. Виявилось, що більшість дітей надає перевагу образотворчому мистецтву – 39% та музичному – 35%, художньо-літературному – 20%, 6% дошкільників не могли дати відповідь.

З метою з'ясування, які заняття та види мистецької діяльності викликають у дітей зацікавленість, ми запропонували їм дати відповідь на запитання: “Які заняття тобі найбільше подобаються?”, “Чому?”, “Які не подобаються?”, “Чому?”. З перерахованих видів мистецької діяльності дітям потрібно було вибрати ту, займатись якою їм подобається найбільше. Результати проведених бесід показали, що більшості старшим дошкільникам (31%) подобаються музичні заняття, 25% – малювання, 20% – заняття з ліплення.

Отже, на першому місці заняття, які включають види мистецької діяльності. Свій вибір діти мотивують так: “Дуже люблю співати”, “Коли я співаю, мене хвалять дорослі, що я дуже гарно співаю”, “Бо дуже подобається музичний керівник”, “Просто мені подобається малювати”, “Я малюю гарних принцес”, “Люблю свої олівці та фарби”, “Дуже легко ліпити”.

Відповідно з'ясувалось, де дитині більше подобається займатись мистецькою діяльністю – в дошкільному закладі (на заняттях, у вільний від занять час) чи вдома. Ми отримали такі результати: 67% – найбільше подобається у дошкільному закладі, з них 53% – у час, вільний від занять, мотивуючи це так “Можна малювати те, що хочеш”, а 47% – на заняттях: “Коли щось не виходить, вихователька допомагає”. Дома люблять займатись мистецькою діяльністю 33% опитаних дітей, мотивуючи це так: “Мене мама не сварить, коли не виходить малюнок”.

Висновки. Аналізуючи отримані дані, ми дійшли висновку, що у дітей старшого дошкільного віку наявні інтереси до різних видів мистецької діяльності. Але рівень їх недостатній через ряд об'єктивних причин. Для перевірки та уточнення експериментальних даних слід застосувати й інші ефективні методи дослідження. На основі отриманих даних ми зможемо визначити шляхи формування інтересу до мистецької діяльності у старших дошкільників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андросова В.Н. Развитие интереса к поэзии у детей старшего дошкольного возраста в условиях детского сада: Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – Алма-Ата, 1969. – 16 с.
2. Бойченко Н.А. Педагогические условия формирования игровых интересов у детей 5-го года жизни: Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – Л., 1974. – 23 с.
3. Комарова Т.Г., Антонова А.В., Зацепина М.Б. Программа эстетического воспитания. Красота. Радость. Творчество. – М.: Пед. общество России, 2002. – 127 с.
4. Комарова Т.Г., Зацепина М.Б. Художественная культура. Интегрированные занятия с детьми 5-7 лет. – М., 2001. – 82с.
5. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук.-методичний посібник / Наук. ред. О.Л.Кононко. – К.: Редакція журналу “Дошкільне виховання”, 2003. – 243 с.
6. Мелик-Пашаев А.А. Что раньше: Искусства или Искусство? Педагогика искусства и интеграция / Ред.-сост. Л.В.Савенкова. – М., 2001. – 153с.
7. Нечаева В.Г. Конструирование в детском саду. – 2-е изд. – М.: Учпедгиз, 1961. – 160 с.

8. Савенкова Л.В. Человек в пространстве мира и культуры. Интеграция в художественной педагогике изобразительного искусства. – М., 2000. – 73с.
9. Чумичева Р.М. Взаимодействие искусств в развитии личности старшего дошкольника. Автореф. дисс. ... д-ра пед. наук. – Ростов-на-Дону, 1995. – 37 с.
10. Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М.: Педагогика, 1971. – 350 с.
11. Янцур Л.А. Особливості інтересу до зображувальної діяльності у старших дошкільників // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського педінституту. Вип.6. – Рівне: РДПІ, 1999. – С. 75-79.
12. Янцур Л.А. Психолого-педагогічна характеристика інтересу до зображувальної діяльності дошкільників // Оновлення змісту, методів та організаційних форм художньо-естетичного виховання учнівської та студентської молоді: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського педінституту. Вип.3. – Рівне: РДПІ, 1998. – С. 20-27.

Резюме. *Стаття розкриває особливості інтересу к художественно-творческой деятельности детей старшего дошкольного возраста.*

Ключевые слова: *художественная деятельность, интерес к художественной деятельности, старший дошкольный возраст.*

Summary. *The article is disclosed the particular of interest to art activity of the children of preschool age. This article deals whys some theoretical statement about problem of forming interest to the different kinds of art activity of the children of preschool age.*

Key words: *interest, art interest, children of preschool age.*

Одержано редакцією 3.05.2004.

УДК: 378.11.036

Л.М. КРАВЕЦЬ

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Резюме. *Стаття присвячена проблемі аналізу специфіки організації процесу навчання студентів педагогічної рефлексії у ВНЗ. У ній обгрунтовано значення педагогічної рефлексії для професійного становлення майбутніх педагогів.*

Ключові слова: *педагогічна діяльність, рефлексія, педагогічна рефлексія, рефлексивна діяльність.*

Постановка проблеми. Професійна діяльність учителя – одна з найбільш багатограних і складних сфер трудової діяльності людини. Це органічний сплав власне педагогічної праці (організація процесів виховання й навчання, керування ними) і технологічної, пов'язаної з розробкою педагогічного інструментарію, що забезпечує цілісний педагогічний процес. Структура будь-якої теоретичної моделі професійної діяльності немислима без такої важливої складової як педагогічна рефлексія. У кваліфікованого педагога її формування проходить перманентно, досягаючи різного рівня глибини, в залежності від індивідуально-особистісних характеристик, власної зрілості, досвіду практичної роботи, загальної культури, професійної ерудиції [9].

У психолого-педагогічних науках останнього десятиріччя здійснено ряд досліджень, присвячених проблемі професійної рефлексії. Інтерес до неї постійно зростає. Це пояснюється насамперед значенням рефлексії у життєдіяльності сучасної людини. Вона розглядається як важливий компонент інтелектуальної культури, суттєвий механізм саморегуляції поведінки і розвитку, необхідний елемент соціально-психологічної компетентності (А. К. Маркова, І.М. Семенов, С.Ю. Степанов та ін.). У вітчизняних дослідженнях визначена актуальність "культування" рефлексії та розробки методів її цілеспрямованого розвитку (Л. В. Кондрашова, Г. О. Нагорна, І. А. Зязюн та ін.). У наукових працях обгрунтовуються різнобічні впливи, роль рефлексії у становленні, формуванні майбутніх педагогів. Незважаючи на багаточисельні наукові доробки за даною проблемою, практичний механізм формування навичок педагогічної рефлексії у студентів вищих навчальних закладів є недосконалим. Тому теоретичний аналіз і експериментальні дослідження показують, що учителі недостатньо володіють навичками рефлексивного аналізу педагогічного досвіду, діяльності, відчувають дефіцит рефлексивного багажу в процесі професійного самовдосконалення, надмірно залежні від зовнішніх впливів.

На практиці рефлексія учителів часто має стихійний і фрагментарний характер, яка спрямована на самоаналіз і самоконтроль педагогом переважно тих дій, що пов'язані із забезпеченням змістової і операційної сторін уроку та інших форм організації навчального процесу, внаслідок впливу тих чи інших обставин. Значно рідше педагогом рефлексується стратегія і тактика взаємодії, спілкування і відносини з учнями, мотиви власної поведінки та вектор професійного зростання.

Саме це сприяло виникненню ряду протиріч:

- між досягненими результатами професійного зростання та потенційними можливостями учителя;
- між потребою педагога бути суб'єктом професійної діяльності та недостатнім рівнем сформованості педагогічної рефлексії;

ЗМІСТ

Вітаємо ювіляра	3
1. Бозуш А.М. Проблеми сімейного виховання дітей у спадщині В.О.Сухомлинського.....	4
2. Кононко О.Л. Самосвідомість у житті дошкільника	6
3. Борисова З.Н. Виховні цінності у формуванні особистості дитини в педагогічній системі А.С.Макаренка	11
4. Золотухіна С.Т. Освоєння історико-педагогічного досвіду як умова формування професійної компетентності сучасного вчителя.....	13
5. Поніманська Т.І. Особистісні пріоритети гуманістичного виховання	19
6. Дичківська І.М. Підготовка вихователя як суб'єкта інноваційної педагогічної діяльності в контексті сучасних тенденцій розвитку освіти	24
7. Бєленька Г.В. Основні етапи формування професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку.....	31
8. Пальчевський С.С. Глобалізація як принцип соціалізації дітей дошкільного віку	35
9. Карпенчук С.Г. Функція педагогічної технології – системотвірна.....	40
10. Машикіна Л.А. Формування професійної компетентності студентів в процесі педагогічної практики	43
11. Розальська Н.В. Деякі аспекти організації та проведення педагогічної практики майбутніх гувернерів у ВУЗі.....	48
12. Ніколайчук Г.І. Підвищення ефективності мовленнєвого розвитку дошкільників	51
13. Леценко Г.П. Наступність у формуванні діалогічної компетенції дітей дошкільного віку та учнів початкових класів і основної школи	54
14. Степанова О.І. Активізація методів роботи з розвитку мовлення дошкільників	58
15. Трусова О.Л. Декоративне мистецтво як засіб формування цілісної естетичної культури	61
16. Горопаха Н.М. Формування у дітей старшого дошкільного віку вмінь навчального співробітництва з педагогом та однолітками.....	65
17. Машиовець М.А. Актуальність проблеми формування уявлень про сім'ю у дітей дошкільного віку	69
18. Богініч О.Л. Готовність батьків до народження дітей	75
19. Маліновська Н.В. С.Ф.Русова: концепція мовної освіти і мовленнєвого розвитку дітей	79
20. Борова В.Є. Коригування звукової культури мовлення дошкільників у програмно-методичних документах	81
21. Самсонюк Н.Ф. Гуманна сім'я – основа самоствердження дошкільника	86
22. Сварковська Л.А. Дослідження фізичної готовності до школи дітей 6 років.....	90
23. Литвиненко С.А. Діагностика готовності майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності	92
24. Загородня Л.П., Матвієнко З.Е. Підготовка майбутніх вихователів до реалізації завдань екологічного виховання дошкільників з урахуванням екологічних особливостей регіону	96
25. Зданевич Л.В. Комплексне дослідження процесу адаптації студентів-першокурсників до умов життєдіяльності.....	100
26. Гордій Н.М. Проблема розумового виховання дітей в сім'ї у вітчизняній періодичній пресі (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)	104
27. Фасолько Т.С. Відповідальна поведінка як складова соціальної компетентності дошкільника.....	109
28. Янцур Л.А. Індивідуальні відмінності в розвитку інтересу до зображувальної діяльності у старших дошкільників на заняттях	112
29. Дронова О.О. Образотворча діяльність дошкільників у контексті гуманістичної концепції освіти	117
30. Меналюк Г.Ф. Шляхи забезпечення логіко-математичної компетентності старших дошкільників.....	121
31. Бєлова С.А. Комплексне навчання в теорії і практиці педагогів Бременської школи 20-х років ХХ століття	124
32. Марчук Г.В. Соціальна компетентність дошкільника у структурі особистості.....	127
33. Козлюк О.А. Педагогічні умови формування гуманістичної спрямованості спілкування дітей старшого дошкільного віку.....	130
34. Косарєва О.І. Психолого-педагогічні моделі вивчення взаємодії батьків і дітей	133
35. Глінчук Ю.О. Виховання дітей у кардіоревматологічних санаторіях України.....	137
36. Герасимчук Ю.О. Педагогічні засоби формування професійно-пізнавальних інтересів у ВУЗі.....	140
37. Врочинська Л.І. Народна казка як засіб виховання гуманної поведінки у старших дошкільників	142
38. Федорова Н.В. Діалогічні засади організації гуманістично орієнтованої педагогічної взаємодії.....	145
39. Онищук І.А. Психолого-педагогічний аспект проблеми інтересу до мистецької діяльності у дітей старшого дошкільного віку.....	148
40. Кравець Л.М. Моделювання процесу розвитку педагогічної рефлексії майбутнього вчителя.....	150
Відомості про авторів	153

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в
зкладах освіти

Збірник наукових праць

НАУКОВІ ЗАПИСКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 29

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Редактори збірника Дичківська І.М., Степанова О.І.

Технічний редактор Курченко Н.Б.

Комп'ютерна верстка Хомяк О.Л.

Здано до набору 17.05.2004 р. Підписано до друку 28.05.2004 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 23,48. Обл. вид. арк. 23,83. Замовлення № 33/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31

Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і трудової підготовки (к. 98,
тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі

Рівненського державного гуманітарного університету

33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 29. — Рівне: РДГУ, 2004. — 157 с.**

ISBN 966 — 7281 — 07 — 10.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії педагогіки, дидактики, історії педагогіки, методики навчання, виховання, розвитку дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20